

Utvecklingsstörning är en funktionsnedsättning som påverkar en persons intelligens och förmåga att klara av sin vardag. Det finns olika grader av utvecklingsstörning, från att innebära en mycket svår funktionsnedsättning till att med visst stöd kunna leva ett självständigt liv. Cirka 1 % av befolkningen har en utvecklingsstörning.

Människor med utvecklingsstörning är unika personer med olika talanger, personlighet, styrkor, svagheter och behov. Men för alla innebär funktionsnedsättningen en långsammare utvecklingstakt under barn- och ungdomsåren och finns sedan med under hela livet.

Utvecklingsstörning påverkar den kognitiva förmågan, vilket handlar om att ta emot och bearbeta information, att bygga upp egen kunskap och att använda sig av den kunskap man har. Det påverkar också den adaptiva förmågan, vilket handlar om att anpassa sig till omgivningen och klara sin vardag, till exempel att hantera pengar och att sköta sitt hem.

Forum Funktionshinder är ett informationscenter med bibliotek, rådgivning, utbildning och arrangemang. Vi vänder oss till alla som bor eller arbetar i Stockholms län. På Forum Funktionshinder kan alla intresserade låna böcker, ställa frågor, hämta informationsmaterial eller bara sitta ner och läsa. Forum Funktionshinder drivs av Handikapp & Habilitering som är en del av Stockholms läns landsting.

www.habilitering.nu/forumfunktionshinder

Länsförbundet FUB i Stockholms län arbetar regionalt för att barn, ungdomar och vuxna med utvecklingsstörning ska kunna leva ett gott liv. Förbundets uppgift är bland annat att främja stöd, service, omvårdnad och utbildning för barn, ungdomar och vuxna med utvecklingsstörning samt att verka för att personer med utvecklingsstörning får sina behov och rättigheter tillgodosedda.

www.stockholmslan.fub.se

Livia älskar att köra buss

Livia är fem år och går på dagis. Hon och hennes bästisar Emil och Pela tycker om att leka rollekar. Om Livia får bestämma är hon busschaufför och de andra sitter därbak och är passagerare. Men för att Livia ska kunna ta för sig i leken behöver hon stöd av en vuxen. Livia har Downs syndrom, som bland annat innebär att hon har en utvecklingsstörning.

Livias föräldrar har vetat om att Livia har Downs syndrom sedan hon föddes, men ingen vet riktigt hur hon kommer att utvecklas. Hon ligger ett par år efter i utvecklingen jämfört med sina kamrater. Livia talar inte så mycket och förstår inte allt som andra säger. Det gör att hon ofta har svårt att hänga med i leken. Även om hon förstår många ord, har hon svårt att tolka gester och ansiktsuttryck, som ofta är de enda ledtrådarna i lekens ständigt skiftande innehåll. Om en vuxen är med i rummet och ger Livia stöd när det behövs, har hon lättare att vara med i leken.

Livia använder också tecken som stöd för att kunna göra sig förstådd och det gör även hennes föräldrar, storasyskon och de flesta som arbetar på hennes dagis, när de kommunicerar med Livia. Mycket av det hon vill och känner förmedlar hon med gester, kroppsspråk och ansiktsuttryck och Livias föräldrar och personalen på dagis försöker att tolka hennes sätt att kommunicera. Man kan tänka sig att Livia ändå

har svårt att förmedla sin vilja och sina känslor. Ibland blir hon ledsen och arg utan att alla i omgivningen förstår varför. Kanske blir hon arg därför att hon inte kan få dem att förstå vad hon vill.

Livia klarar de flesta praktiska göromål ungefär som sina jämnåriga kamrater. Hon kan klä på sig själv men behöver hjälp med krångliga knäppningar och skor. Hon kan äta själv med sked, men får hjälp med att skära maten.

Däremot har hon lite svårare med grovmotoriken. Hon snubblar ofta och tycker inte om att springa. Det hindrar henne när de ska leka utomhus, både hemma och på förskolan. Till hösten ska Livia börja i skolan och hennes föräldrar funderar mycket över om Livia ska börja i en klass i särskolan eller om hon ska gå i en vanlig klass, men med särskolans läroplan. Om hon går i en vanlig klass kan hon börja i en skola som ligger nära familjens bostad, men om hon börjar i särskolan kommer hon att få en timmes resväg.

Det finns även andra saker att ta hänsyn till. Om Livia börjar i en vanlig klass, har hon med sig sina kompisar från förskolan, men samtidigt kanske hon blir utanför eftersom hon ofta kommer att få särskild undervisning vid sidan om. Å andra sidan tror hennes föräldrar att de andra barnen kanske stimulerar hennes utveckling. I en särskola skulle Livia istället få klasskamrater med liknande svårigheter och hon skulle få undervisning på sin egen nivå. Men samtidigt skulle hon kanske tappa kontakt med sina gamla kompisar.

Hur det än blir, tycker Livias föräldrar att det ska bli roligt att Livia börjar skolan. De tror att hon kommer att trivas eftersom hon för det mesta är glad och positiv och lätt lär känna nya människor.

